

Zaštićeni svjedoci s e nekad i sami otkriju

Od januara 2014. godine u Sudu BiH pravomoćno je osuđena samo Branka Šekarić, i to na uslovnu kaznu zbog otkrivanja identiteta zaštićenog svjedoka

Piše: **ZINAIDA ĐELILOVIĆ**

Odjel za podršku svjedocima koji se nalazi u sklopu Suda BiH, od 2005. pa do kraja jula ove godine, pružio je podršku za ukupno 12.674 svjedoka koji su svjedočili pred ovom pravosudnom institucijom. Od toga, 10.713 svjedoka je svjedočilo na predmetima ratnih zločina, od čega je 1.536 njih svjedočilo sa mjerama zaštite.

Procjene

U Sudu BiH je od januara 2014. pa do kraja jula ove godine pravosnažno okončan tek jedan predmet koji se odnosi na otkrivanje identiteta zaštićenog svjedoka. I dok su nam iz Suda BiH rekli samo broj predmeta, podsjećamo da se radi o Branki Šekarić, osuđenoj na uslovnu kaznu, jer je na društvenim mreža otkrila identitet zaštićene svjedokinje koja je dala iskaz na suđenju njenom suprugu Draganu Šekariću za ratni zločin u Višegradu.

Iz Suda pojašnjavaju da je Odjeljenje za podršku svjedocima odgovorno za pružanje psihološke, emotivne, logističke, administrativne i druge podrške svim svjedocima koji svjedoče pred Sudom BiH, te da se jednaka podrška pruža i javnim svjedocima, ali i onima koji svjedoče pod mjerama zaštite.

“Kada se radi o svjedocima koji imaju mjere zaštite, podrška se koordinira u saradnji sa Jedinicom za zaštitu svjedoka pri Agenciji za istrage i zaštitu BiH (SIPA)”, kažu u Sudu BiH.

Ovo odjeljenje se u predmet uključuje odmah po potvrđivanju optužnice. Podrška se pruža svim svjedocima na predmetima koji se pro-

cesuiraju pred Sudom BiH, a predjedavajući sudija sudskog vijeća procijeni da li je potrebno uključivanje Odjela.

“Sa svjedocima se stupa u kontakt prije termina svjedočenja, a u zavisnosti od toga da li je Odjeljenje u predmet uključeno od početka glavnog pretresa ili naknadno. Sa

Šekarić: Otkrila svjedoka preko društvenih mreža

svjedokom se obavlja više razgovora prije termina svjedočenja, gdje se procjenjuje psihofizičko stanje svjedoka, logistička i administrativna pitanja vezana za dolazak svjedoka, te po potrebi druga specifična pitanja. Što se tiče svjedoka koji uživaju mjere zaštite pred Sudom BiH, Odjel za podršku je odgovoran za psihološku, logističku i administrativnu

podršku, dok je Jedinica za zaštitu svjedoka pri SIPA odgovorna za sigurnosni aspekt podrške svjedoku”, odgovorili su nam iz Suda BiH.

Odjeljenje pri SIPA jedino je specijalizirano u BiH i svjedocima pruža podršku od prvog kontakta sa njima, dok traje svjedočenje, ali i nakon svjedočenja, u zavisnosti od potreba svjedoka. U posljednjih pet godina kroz ovo odjeljenje su, kroz različite vidove zaštite, prošla 844 svjedoka i tokom provođenja mjera zaštite nije bilo zabilježenih problema, potvrđeno je iz SIPA.

“Pružaju se mjere fizičke i tehničke zaštite lica, premještanja, prikrivanja identiteta i promjena identiteta. Program zaštite prestaje istekom vremena primjene programa predviđenog sporazumom, smrću osobe uključene u program, te ukoliko više ne postoje valjani razlozi za primjenu programa. Program se prekida i u slučaju da se uključena osoba odrekne programa ili ukoliko ne ispuni obaveze predviđene sporazumom, ukoliko se tokom primjene programa pokrene krivični postupak protiv osobe uključene u program za krivično djelo koje dovodi u pitanje opravdanost primjene programa ili ako osoba uključena u program navede neistinite podatke u upitniku ili podnese neistinite informacije Tužilaštvu BiH, Sudu BiH ili Odjeljenju”, pojašnjavaju u SIPA.

Međutim, i pored svih ovih zaštita, povremeno se dešavaju i nepredviđene situacije tokom kojih se nekom od zaštićenih svjedoka otkrije identitet. Podsjetimo na situaciju iz 2015, kada je zaštićeni svjedok odbrane Senada Hakalovića (optužen za zločin u

SIPA ima specijalizirani odjel koji zaštićenim svjedocima pruža odgovarajuće vidove zaštite i podrške

Trusini) kazao da se u njegovom selu znalo da je 2013. svjedočio pred Sudom BiH iako je to uradio uz mjere zaštite identiteta i lika.

Inače, prva optužnica za otkrivanje identiteta zaštićenog svjedoka podignuta je 2011. i to protiv urednika magazina Bum Krunislava Malenice i tadašnjeg novinara tog magazina Eseta Muračevića, koji su na osnovu sporazuma dobili uslovnu kaznu.

Policajci SIPA su u martu 2016. uhapsili Mirzeta Omerovića zbog sumnje da je otkrio identitet zaštićenog svjedoka iz predmeta protiv Nasera Orića za zločin u Srebrenici. Koliko su prethodnih godina imali ovakvih slučajeva u SIPA nisu mogli precizirati, navodeći samo da su po naredbama Tužilaštva BiH pozdužimali određene istražne radnje u predmetima koji se odnose na otkrivanje identiteta svjedoka.

Zaštita zaštićenih svjedoka zavisi od mnogo faktora, a prije svega i od samog svjedoka, odnosno da li je on spreman da preuzme mjere i koji su mu razlozi da traži zaštitu, kaže nam advokatica Ozrenka Jakšić.

Na naše pitanje da li se dešavalo da zbog ugroženosti svjedok i njegova porodica budu izmješteni van BiH, iz SIPA odgovaraju da se to dešavalo u "svim situacijama koje su bile opravdane da se ta mjera primijeni"

"Generalno, zakonski okvir pruža solidnu podlogu da se svjedok može na dovoljan način zaštititi u svakom od tih krivičnih postupaka", kaže Jakšić.

Dodaje kako se dešava da neki zaštićeni svjedoci često eksponiraju tu svoju ulogu, ali da ima i onih koji sami odustaju od zaštite, pa je upitno da li im je uopšte i trebala.

Iz Suda BiH nam pojašnjavaju da član 12. stav 7. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka BiH propisuje obavezu Suda da u svim fazama postupka vodi računa o potrebi da se, čim bude moguće, otkriju podaci na koje se odnosi rješenje kojim su date mjere zaštite svjedoku. Zakon propisuje i to da će se otkriti dovoljno detalja kako bi se odbrana pripremila za ispitivanje svjedoka, a podaci moraju biti otkriveni najkasnije u vri-

jeme kada svjedok daje iskaz na glavnom pretresu.

Pseudonim

Rješenjem se također daje upozorenje o tome da neovlašteno korištenje, otkrivanje ili drugo postupanje sa ciljem otkrivanja identiteta svjedoka predstavlja krivično djelo u skladu sa članom 240. KZBiH.

Na suđenju za genocid u Srebrenici (Josipović i drugi), tužilac je uložio transkript iskaza koji je svjedok PW-142 dao u Haagu, na šta je odbrana optuženih uložila prigovor, jer joj nije otkriven njegov identitet

Situacija je drugačija kada se radi o saslušanju zaštićenog svjedoka i u ovom slučaju svjedok se saslušava na posebnom ročištu, a Sud stranke samo obavještava o podnesenom prijedlogu i odluci o saslušanju ovog svjedoka ukoliko odluči da je prijedlog opravdan.

"Obavještenje ne sadrži ime ili bilo koju drugu informaciju koja bi ukazivala na identitet svjedoka na kojeg se prijedlog odnosi. Zapisnik o saslušanju ovog svjedoka, kojem Sud dodjeljuje pseudonim koji se koristi tokom krivičnog postupka, u odlukama Suda se čita na glavnom pretresu i ovaj svjedok može biti saslušan samo na saslušanju zaštićenog svjedoka (koje se obavlja u prisustvu članova vijeća i zapisničara). U ovom slučaju stranke nemaju i ne dostavlja im se podatak o identitetu svjedoka koji se saslušava kao zaštićeni svjedok", kažu u Sudu BiH.